

Spain

4 - Hüvitis

Kuidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Erasüüdistajana võite nõuda kahju hüvitamist sama kriminaalmenetluse raames tsiviilhagiga või lükata selle nõudmise edasi kriminaalmenetluse lõpuni. Kahe eraldi menetluse korral tuleb tsiviilhagi esitamise oodata kriminaalmenetluse lõpuni.

Te saate menetluses olla ka ainult tsiviilhageja, kellel puudub menetlusteovõime. Kui Te ei ilmu tsiviilhagejana hüvitist nõudma, esitab prokurör tsiviilhagi Teie nimel. Kui kohus ei mõista süüdistatavat süüdi või ei mõista Teie kasuks välja hüvitist, võite alati nõuda kahju hüvitamist tsiviilmenetluses.

Süüdistatava tsiviilvastutus hõlmab vara taastamist ning kahju (sh Teie partnerile ja lastele tekitatud kahju) heastamist ja hüvitamist.

Te võite hüvitist saada ka riigilt.

Kuriteohvrite abistamise bürood on kuriteohvrite abistamise asutused piiriülestes olukordades, kui kuritegu, milles Te kahju kandsite, pandi toime muus Euroopa Liidu liikmesriigis kui Hispaania ja kui Teie olete Hispaania alaline elanik. Terroristikuritegudega seotud piiriülestes olukordades abistab Teid siseministerium terrorismiohvrite abistamise peadirektoraadi kaudu.

Abistav asutus teeb üldiselt (v.a terroristikuritegude puhul) selle Euroopa Liidu liikmesriigiga, kus kuritegu toime pandi, abi andmise menetluste algatamisel ja läbiviimisel koostööd, nii et Teie kui taotleja saate Hispaania kaudu hüvitist riigilt, kelle territooriumil kuritegu toime pandi.

Kuriteohvrite abistamise bürood annavad Teile kui abi taotlejale selleks järgmist teavet:

- teave rahalise abi või hüvitise taotlemise võimaluste, nõutavate menetluste või vormide (sh nende täitmise) ja vajalike tõendavate dokumentide kohta;
- üldised juhised lisateabe taotluste täitmise kohta.

Lisaks sellele peavad kuriteohvrite abistamise bürood tegema abistava asutusena järgmist:

- edastama Teie taotluse ja tõendavad dokumendid ning hiljem nõutud dokumendid, kui see on asjakohane, otsuseid tegevale asutusele, kelle on määranud riik, mille territooriumil kuritegu toime pandi;
- tegema otsuseid tegeva asutusega koostööd, kui see asutus otsustab taotleja või muu isiku liikmesriigi õiguse kohaselt ära kuulata.

Kui seadusega ette nähtud riikliku abi taotlust menetletakse taotleja alalise elukoha riigi abistava asutuse kaudu, on otsuseid tegev asutus majandus- ja rahandusministeriumi personalikulude ja riiklike pensionide peadirektoraat.

Otsuseid tegev asutus peab nii Teid kui abi taotlejat kui ka abistavat asutust teavitama järgmisest:

- riikliku abi taotluse kättesaamine, menetlust alustav asutus, otsuse tegemise tähtaeg ja võimaluse korral otsuse tegemise eeldatav kuupäev;
- menetlust lõpetav otsus.

Terroristikuritegude puhul tegutseb abistava asutusena siseministerium (terrorismiohvrite abistamise peadirektoraat), kui kuritegu on pandud toime muus Euroopa Liidu liikmesriigis kui Hispaania ning kui Teie kui abi taotleja olete Hispaania alaline elanik, nii et Te saate asjaomastel juhtudel Hispaania kaudu asjakohase hüvitise riigilt, mille territooriumil kuritegu toime pandi. Toimingud, mida ohvriabi peadirektoraat kui abistav või otsuseid tegev asutus peab tegema, on samaväärsed majandus- ja rahandusministeriumi personalikulude ja riiklike pensionide peadirektoraadi omadega.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Kui kurjategija on tunnistanud osaliselt maksejõuetuks, maksab abi kas täielikult või osaliselt riik.

Teie õigused kuriteo eest tsiviilkorras vastutava isiku vastu lähevad Teile kui ohvrile või õigustatud isikule ette või lõplikult makstud abi täissumma ulatuses üle riigile.

Riik võib esitada kuriteo eest tsiviilkorras vastutava isiku vastu regressinõude antud abi täielikuks või osaliseks hüvitamiseks.

Seda tehakse asjakohastel juhtudel regressinõude esitamisega halduskohtumenetluses, sealhulgas järgmistel juhtudel:

- kui lõplikus kohtuotsuses leitakse, et kuritegu ei ole toime pandud;
- kui Teile kui ohvrile ja õigustatud isikule maksti kantud kahju eest täielikku või osalist hüvitist kolme aasta jooksul abi andmisest;
- kui abi saadi vale või tahtlikult ebatäieliku teabe esitamise või muu pettusega või taotletud abi andmisest keeldumise või abi vähendamiseni viivate asjaolude tahtliku väljajätmisega;
- kui kohtuotsusega väljamõistetud hüvitis on abi ettemaksest väiksem.

Riik astub selle nõude esitamiseks pooleliolevasse kriminaal- või tsiviilkohtumenetlusse, ilma et see piiraks prokuröri võimalust esitada tsiviilhagi.

Kas riik võib teha mulle ettemakse juhul, kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Kui kuriteos süüdimõistetud isik on tunnistanud osaliselt maksejõuetuks, maksab abi kas täielikult või osaliselt riik.

Abi ettemakse võidakse teha enne kriminaalmenetlust lõpetava lõpliku otsuse tegemist, kui Te tõendate, et Teile kui ohver või õigustatud isik olete sattunud raskesse majanduslikku olukorda.

Abi ettemakset võib taotleda pärast seda, kui olete sündmustest pädevatele asutustele teatanud või kui nende sündmuste põhjal viiakse kriminaalmenetlus läbi omal algatusel.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Te võite saada riigilt hüvitist.

Hispaanias on olemas Hispaanias toime pandud ning surma, raskete kehavigastuste või raskete füüsilise või vaimse tervise kahjustustega lõppenud tahtlike ja vägivaldsete kuritegude ohvrite abistamise süsteem. Abi antakse ka seksuaalse vabaduse vastaste kuritegude ohvritele, isegi kui nende kuritegude toimepanemisel ei ole kasutatud vägivalda.

Üldiselt võite seadusega ette nähtud rahalist abi saada juhul, kui olete kuriteo toimepanemise ajal Hispaania või muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik või kui Te ei ole kumbki, siis Hispaania või muu, Hispaania kodanikele oma territooriumil sarnast abi andva riigi alaline elanik.

Surma korral peavad eespool nimetatud kodakondsus- või elukohanõuetele vastama õigustatud isikud, mitte surnu.

Raskete kehavigastuste või raskete füüsilise või vaimse tervise kahjustuste korral on õigustatud isikuteks **otsesed ohvrid**, st kehavigastusi või tervisekahjustusi saanud isikud.

Surma korral on õigustatud isikuteks **kaudsed ohvrid**, kelleks võivad olla järgmised isikud.

- Surnu abikaasa, kui kooselu ei olnud lõpetatud, või isik, kes elas surnuga kahe aasta jooksul enne tema surma püsivalt koos abielutaolises suhtes, välja arvatud juhul, kui neil olid ühised lapsed, millisel juhul piisab üksnes kooselust. Hõlmatud on ka nimetatud isikute lapsed, isegi kui nad ei olnud surnu lapsed, juhul kui nad olid temast rahaliselt sõltuvad ja elasid temaga koos.

Õigustatud isikute hulka ei kuulu mingil juhul isikud, kes on mõistetud süüdi tahtliku tapmise mis tahes vormis, kui surnu oli nende abikaasa või oli või oli olnud nendega abielutaolises püsisuhtes.

- Surnu laps, kes oli temast sõltuv ja elas temaga koos, lähtudes eeldusest, et alaealised või puudega täiskasvanud lapsed on rahaliselt sõltuvad.
- Surnu vanem, kes oli temast rahaliselt sõltuv, kui eespool kirjeldatud olukordades olevad isikud puuduvad.
- Kuriteo otsesel tagajärjel surnud alaealise vanemaid peetakse Hispaania õiguses ettenähtud rahalise abi puhul samuti kaudseteks ohvriteks.

Ohvritele annavad rahalise abi saamise õiguse sellised vigastused, mis kahjustavad kehalist terviklikkust või füüsilist või vaimset tervist ja muudavad neid saanud isiku rohkem kui kuueks kuuks ajutiselt töövõimetuks või vähemalt 33% puudemääraga alaliselt töövõimetuks.

Üldjuhul on abi andmise tingimuseks kriminaalmenetlust lõpetava lõpliku otsuse tegemine. Võttes arvesse kriminaalasjade lahendamise tähtaegu, annab seadus võimaluse teha enne kriminaalmenetlust lõpetava lõpliku otsuse tegemist abi ettemakse, arvestades kuriteoohvri või õigustatud isiku rasket majanduslikku olukorda. Abi ettemakset võib taotleda pärast seda, kui ohver on teatanud sündmustest pädevatele asutustele või kui pädevad asutused on algatanud kriminaalmenetluse, ilma et teadet oleks olnud vaja esitada.

Abisumma ei tohi mingil juhul ületada kohtuotsuses kindlaksmääratud hüvitist.

Kui kuriteo otseseks tagajärjeks on olnud alaealise või puudega isiku surm, on alaealise vanematel või hooldajatel õigus saada abi ainult tegelikult makstud matusekulude hüvitamiseks seaduses sätestatud määra piires.

Kui tegemist on seksuaalse vabaduse vastaste kuritegudega, mis kahjustavad ohvri vaimset tervist, katab abisumma ohvri poolt vabalt valitud ravi kulud seaduses sätestatud ülemmäära piires.

Abi taotlemise tähtaeg on üldiselt üks aasta pärast kuriteo toimepanemist. See tähtaeg peatub kriminaalmenetluse algatamisel ning jätkub pärast lõpliku otsuse vastuvõtmist ja ohvrile teatavakstegemist.

Abi saamine on **kokkusobimatu** järgmisega:

- kohtuotsusega kindlaksmääratud hüvitis. Sellegipoolest makstakse abi täielikult või osaliselt juhul, kui kurjategija on tunnistanud osaliselt maksejõuetuks;
- erakindlustuselt saadud hüvitis või abi ning sotsiaalkindlustushüvitis, millele võib tekkida õigus ohvri ajutise töövõimetuuse tõttu. Erakindlustuse soodustatud isikule makstakse sellegipoolest abi, kui selle kindlustuse alusel saadav hüvitissumma on kohtuotsuses kindlaksmääratud summast väiksem;
- selle abi saamine ei ole mingil juhul kokkusobiv relvarühmituste ja terroristide ohvrite kantud kahju eest makstavate hüvitistega.

Abi saamine on **kokkusobiv** järgmisega:

- ohvri alalise töövõimetuuse või surma korral makstav riiklik pension, mida õigustatud isikul on õigus saada;
- soolise vägivalla vastaseid terviklikke kaitsemeetmeid käsitleva 28. detsembri 2004. aasta konstitutsioonilise seaduse 1/2004 (Ley Orgánica 1/2004 de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género) artiklis 27 sätestatud sotsiaalabi.

Alalise töövõimetuuse korral saadav abi on kokkusobimatu ajutise töövõimetuuse korral saadava abiga.

Kuriteoohvrite puhul on seadusega ette nähtud riikliku abi **taotluste menetlemise ja nende kohta otsuse tegemise pädevus** majandus- ja rahandusministeeriumi personalikulude ja riiklike pensionide peadirektoraadil, välja arvatud terrorismiohvrite puhul (sel juhul on pädev siseministeeriumi terrorismiohvrite abistamise peadirektoraat).

Kui olete **terrorismiohver**, siis terrorismiohvritele on selliste kuritegudega tekitatud kahju hüvitamiseks ette nähtud mitut liiki riiklik abi, tingimusel et terroriakt ja kantud kahju on omavahel täielikult seotud.

Taotleda saab järgmise kahju hüvitamist:

- kehavigastused (nii füüsilise kui ka vaimse tervise kahjustused) ning ravi-, proteesi- ja kirurgiakulud.

Need kulud makstakse kahju kandnud isikule ainult juhul, kui neid ei kaeta täielikult või osaliselt avalikust või erahoolekandesüsteemist;

- füüsiliste isikute kodudele või äri- ja tööstusettevõtetele, erakondade, ametiühingutele ja sotsiaalpartnerite peakontoritele tekitatud varaline kahju;
- ajutise majutuse kulud sel ajal, kui füüsilise isiku alalises elukohas toimub remont;
- erasõidukitele ning isikute või kaupade veoks kasutatavatele maismaatranspordivahenditele (v.a avalikus omandis olevad sõidukid) tekitatud kahju.

Nimetatud kahju (v.a kehavigastused) eest saadav hüvitis täiendab samadel juhtudel muude avaliku sektori asutuste poolt määratud või kindlustuslepingutest tulenevaid hüvitusi. Neil juhtudel hüvitatakse nimetatud asutuste või kindlustusandjate poolt makstud summade ja ametliku hinnangu vahe.

Hüvitise suurus määratakse kindlaks vastavalt tekitatud kahjule (vigastuste raskus ja nendest tuleneva töövõimetuse laad, surm vms).

Muu abi:

- õppimiseks, kui terroriakti tagajärjel on õpilasel, tema vanematel või hooldajatel eriti märkimisväärsed tervisekahjustused või kui need kahjustused muudavad nad oma tavapärasel ametis töötamiseks sobimatuks;
- viivitamatu psühholoogiline abi ja nõustamine nii ohvritele kui ka pereliikmetele;
- erakorraline abi, et leevendada erandkorras nende ohvrite isiklikku või perekondlikku olukorda, keda tavaline abi ei hõlma või hõlmab märkimisväärselt ebapiisavalt.

Abisaajad:

- vigastuste korral vigastatud;
- surma korral:
 - surnu abikaasa;
 - partner, kellega surnu oli vähemalt kaks aastat koos elanud;
 - partner, kellega surnul olid lapsed;
 - surnu vanemad, kui nad olid temast rahaliselt sõltuvad. Vanemate puudumise korral ja selles järjekorras: surnust rahaliselt sõltuvad olnud lapselapsed, õed-vennad ja vanavanemad;
 - kui nimetatud isikud puuduvad, siis lapsed ja nende puudumise korral vanemad, kes ei olnud surnust rahaliselt sõltuvad.

Üldjuhul on isiku- või varakahju hüvitamise taotluste esitamise tähtaeg üks aasta alates kahju tekkimise kuupäevast.

Riigikohtu terrorismiohvrite teavitamise ja abistamise büroo (Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional) koostöös siseministeeriumi terrorismiohvrite abistamise peadirektoraadiga aitab Teid kui terrorismiohvrit kogu hüvitise taotlemise protsessi jooksul, hankides tunnistusi lõplike kohtuotsuste ja tsiviilvastutuse kohaldamata jätmise määruste kohta ning muid abi menetlemisel nõutavaid dokumente.

Kas mul on õigus saada hüvitist juhul, kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Kriminaalmenetluses tehtud lõplik otsus, mida ei saa edasi kaevata, peab tõendama, et surm, kehavigastused ning rasked füüsilise või vaimse tervise kahjustused kujutavad endast tahtlikku ja vägivaldset kuritegu, ja seega tuleb kohtuotsuses kindlaks määrata asjakohane hüvitis.

Rahalise abi taotluse esitamisel tuleb sellele lisada kriminaalmenetlust lõpetava lõpliku otsuse ärakiri, olgu siis tegemist kohtuotsuse, tagaseljaotsuse või otsusega lõpetada menetlus kurjategija surma tõttu või otsusega jätta hagi rahuldamata

Antava abi summa ei tohi mingil juhul ületada kohtuotsuses kindlaksmääratud hüvitist.

Kas mul on õigus erakorralisele ettemaksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Abi ettemakse võidakse teha enne kriminaalmenetlust lõpetava lõpliku otsuse tegemist, kui tõendatakse, et Teie kui ohver olete sattunud või õigustatud isikud on sattunud raskesse majanduslikku olukorda.

Abi ettemakset võib taotleda pärast seda, kui olete sündmustest pädevatele asutustele teatanud või kui nende sündmuste põhjal viiakse kriminaalmenetlus läbi omal algatusel.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Liikmesriikide sisu haldamise eest vastutavad liikmesriigid uuendavad parajasti selle veebisaidi sisu, et võtta arvesse

Ühendkuningriigi lahkumist Euroopa Liidust. Kui leiate siit teavet, milles Ühendkuningriigi lahkumine veel ei kajastu, ei ole see taotluslik ja muudetakse peagi.

Viimati uuendatud: 11/03/2020